

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Terrae sanctae vetus effigies ex. scripturae libris adumbrata - Cod. Ettenheim-Münster 117

[S.l.], [18. Jahrh.]

Caput I.

[urn:nbn:de:bsz:31-111337](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-111337)

16
In hae capita varijs & difficiela dividimus; in quorum
p^{te} de Judaea, in p^{te} de Samaria, in p^{te} de Galilaea,
in p^{te} de Trachonitide, in p^{te} de Phoenicia, alii p^{te} de Syria
de Phoenicia differemus.

CAPIT. I. de Judaea.

133 Judaea, quod primum diximus, quatuor tribus com-
pletitur, scilicet tribus Juda, Simeon, Dan et Benjamin.
Similes habet ad orientem mare mortuum et partem for-
dam fluvij, ad septentrionem tribus Zabulon, ad occiden-
tem mare mediterraneum, et ad meridiem phoenicem et
israelitarum regionem. Eius longitudo ab oriente
in occidentem est circiter 30 miliarium Romanorum seu
hebraeorum, latitudo vero 10. Singulas, quas continet, tribus
singulis & exhibemus.

§ I

De Tribu Juda.

In Tribu Juda ambitu clauduntur Tribus Simeon et Dan,
unde ipsam ac Judaea limites ei sunt, nisi quod versus sep-
tentrionem Tribum Benjamin attingat. In ea occurrit.

134 Ino. Jerusalem urbs antea Jebus Jos. 15, 18. et, quod
multorum est opinio, Salem, Gen. 14, 18. Hebr. 7, 1. vocata
Salem Solyman et Hierosolymam dicunt. Hebraei pronun-
tiant Jemschalaim live Jerushelem, quod reddi potest,
visio, possessio et hereditas patris. Sita erat 27. miliari-
um Romanis a Joppe et mari mediterraneo ad orientem,
et 30 a mari apertio ad occidentem.

Metropolis seu caput fuit non modo totius Judaea, sed
et universae terra sanctae, ex quo Jona ilam in eadem temp^{te}
sua elegit, adeo exacte fines tribuum Juda et Benjamin
occurrebat, ut ejus illarum spes haud satis digno haberetur,
unde modo illi modo huic attributa fuit. filij Juda Jebusos
urbis hujus incolae debere non potuerunt, sed locum in ea
habitare eos permittere debuerunt; deinde filij Benjamin
cepit, qui se Jebusos locum in illa manere siverunt. Jos. 15, 28.
Ephraim Josue filij Juda ad eam applicuerunt, expugna-
tione in eadem tradiderunt. Jos. 18, 28. quam tunc et sic
de Bethelam relinquerunt, vel iterum amiserunt, aut non nisi
inferiorem urbem tenuerunt Jebusos arcem defendentibus
preces quos et ea hora regne ad Davidi asalem, qui statim
Regni sui initio ea paritionem in eam suscepit. 2. Reg. 5, 6, sed
causamque tribui Juda adiecit non modo, sed et tribus Regni
eodem praecipuum constituit; unde Jos. 7, 67. ait. "Domum
non Zabulon elegit sed tribum Juda et montem Sion.
in quo Josue novam urbem aedificavit hogue nomine
insignivit.

Quia Jerusalem jure veteris divisionis ad Benjamin
spectabat, postea jure acquisitionis ad Judam, post illam
hostibus bis capta, ac primum sub Judibus, ac
tandem sub Davide.

Urbs haec duobus collibus insidebat, montiumque corona
ambiebatur. Jos. 15, 2. ubi erat petrosus et stans. 60 sta-
diorum longitudinis. Suburbana illius fontibus Gihon et
Siloe irrigabantur, ac torrentes Cedron et aquae Ethan ma-
ria alluebant. Urbs urbs, quam David Jebusos eripuit,
a Jebusis pomerijs claudebatur, quippe quae mon-
tem Sion, in cuius vertice postea Salomon templum aedi-
ficavit, tandem complectebatur. In monte Sion, priori e
regione opposito et ad aquilonem sita, David novam urbem
aedificavit. Sicut nomine appellatam. 2. Reg. 5, 7. 9. et 1. Cor. 7, 8.
idem 3. Reg. 6, 12. et 2. par. 3. Jos. 15, 28.

Inter hinc montes istos vallis Mello saeculab, quae Da-
vide et Salomone ejus filio ac successoribus curantibus a
aggesta humo completa urbes ambas conjunxit. 3. Reg. 9, 15, 29.
et 11, 27. Post Manasses Rex Juda e captivitate re-

duo novam urbem extruxit ac moenibus circumdedit. 2. 17.
33, 14. Deinde Machabei quibusdam adjectis à se plethra
illam produxerunt; adeo ut alium levium collem com-
pulerent. Joseph. de Bell. l. 5. c. 6. quartum collem nomi-
ne Bezetham ad septentrionem templi lacum in torre al-
cedron Agrippam addidisse et moenibus ambire coepisse
idem Josephus. quare urbs Jerusalem nunquam antiquior
fuit quam ubi à Romanis obsessa est, quippe cuius tunc
temporis ambitus 33. stadiorum seu 4125. passuum erat
qui leucam Gallicam et fere dimidiam exsuperat.

Jerusalem magnifice exornatam et aulam à da-
vide Salomon ejus filius praeclaris aedificiis ita ampliavit
ut urbem orientaliem magnificenti summa haberetur. Cap-
tum variis calamitatibus pressa fuit, multotiesque oc-
cupata et capta. Regnante Roboamo Salomonis filio et Sa-
lomonis à ~~se~~ Sese Rege Egypti occupata est, sacerrum
Regis thesaurus deportatus. 2. Reg. 12, 18. et 2. par. 24, 23. Aliqua
tempore ad illam exercitu illius parabal expugnatio-
nem peras Rex Juda, missi ad ipsum templi et Regis Ararij
sacerdotum, impediunt. 2. Reg. 12, 17, 18. et 2. par. 24, 23. Aliqua
tempore post Amasias ejus filius bello contra peras Regem
Lemera imo victus in hostis venit Jerusalem, qui ea occu-
pavit. Jerusalem ingressus thesaurus templi et domus
capitavit, urbisque muros à porta Bethan usque ad portam
anguli spatii 400 cubitorum dejecit, ac eam Samariam
versus est. 2. Reg. 18, 17. et 2. par. 25, 23, 24. Sub Esarhaddon
Rege Syria Amasias Rex Assyriorum quibus validum
exercitum, qui Jerusalem obsideret, ad Esarhaddon et
deum deprecantibus angelus Domini 185000 Assyriorum
relaxavit. 2. Reg. 18, 17. et 19, 17. Regnante
Joachim filio Joas Nabuchodonosor Rex Babylonis
anno urbem hanc obsedit et obtinuit, ablatisque domus
domini et domus Regis thesaurus, Regem ipsum unacum
sua familia, principes omnes, uniuscujusque populi
solus relictis pauperibus, Leum Babylonem traxit captivum
pro Joachim Chaschamiam ejus patris in Regem constituit
in Babilonia nomen imponit. 2. Reg. 24, 10. Cumque hic
adversus ipsum rebellasset, coacto ibidem valido exercitu in-
vitavit Jerusalem, captamque penitus evertit nec templo
caeteris aedificiis parcenti. populo vero et Regem Babilonia
in fuga apprehensum post occisos coram eo filios suos et
oculos suos jussit, sicque orbatum oculis in captivitatem
abduxit. 2. Reg. 25, 1. Hic initium sumunt 70. anni ca-
pivitatis Judaeorum à Jeremia 26, 11. et 29, 10. predicti.
Quibus exactis Cyrus anno primo quo Babylone regna
relaxata captivitate Judaeis facultatem ad propria reme-
di dedit: tunc ipsi templum ac urbem restituerunt, pro-
prie narratur in hinc Esra libris; postquam usque ad
tempus Vespasiani Romanorum Imperatoris, cuius imperio
anno secundo Christi 70. Titus ipse filius post graulum
suor mensuram obsidione à mensis aprilii postea usque
Augustum eam apertam obtinuit ac penitus exedit. Hic
omnium, quae urbs ista sustinuit, memorabilissima fuit
quippe in qua usque 110000 Judaeorum perierunt. In
quodam urbe sacrosancti palatii formidinis obsidionibus
tedius, quidquid admirabile visum tunc à Romanis con-
spicitur, nec agrosorum seu peritiae militari, seu videtur
constantia quicquam cepit obsidionem arce resistere. In
vito omnia, quae diuturnarum obsidionum sunt aperi-
miseri hoc urbs ex parte fuit, fuitque illa, quod de illa ju-
antea vaticinatus fuerat Jeremias. C. 7, 21. et C. 9, 11. ac
visum Christus ipse Matth. 24, 2. et Luc. 21, 24. emiserit
postea, fuitque Babilonia, minusque videtur non minus
ipsa urbs laetum est, quam hostium Syriae. Hoc factum
supremum fuit divina justitia de sorte et exitu super-
biger metropolis in perfidia ac ingratis sumi captivum
omni ultionem latum judicium.

135

2do Eleutheropolis. De hac urbe S. Hieronymus tam me-
minit, eam Salomon hic saltem amoveri placuit, quod Celsus
huius et S. Hieronymus, quorum aule celeberrima erat, ab
ita omnia urbium meridionalium Iuda moriantur interвала.
Sita erat ad occidentem Ierosolyma medio ferme itinere ab
hac urbe ad mediterraneum. 20. miliaribus ab ea a Beth-
trand Josephus, et 27. ab Ahalona, nec non 18 a Lyda in
gheneratio Antonini perhibetur. Eusebii istam 7 miliaribus
a Geth, ad latus, 25. a Gerara, 20. a Jether, et 4. a Caria re-
novet.

136

3to Maeceda Urbs 8. miliaribus ab Eleutheropoli Dorian-
tem versus et Ierusalem iuxta Eusebium. Iosephus in Maeceda
Iobanum processit. Ios. 10, 29. et 15, 41. Maeceda Tribus Iuda assigna-
vatur.

137

4to Libna seu Lobna Ios. 15, 42. ubi Labana inven-
patur. Urbs sacerdotalis et Refugij. Ios. 21, 13. et 1. par. 6, 37.
Cum summi sub Regno Ioram Iugum exciperent, Lobna
etiam se in libertatem aperuit. 2. Reg. 8, 22. In parte me-
ridionali Tribus Iuda sita erat. Eusebii et Hieronymus
in Eleutheropoli regione istam locant. alia non est a Libna.
Lex Libna prope quam Graecitarum per desertum itineran-
tium passio fuit. Num. 33, 20. Athamen quidam voluit locum
hunc in Arabia fuisse. Somaeharib Rex asyriorum hanc
urbem oppugnabat, cum angelus Domini una nocte 185000 de
exercitu ipsius trucidavit, Regne afflictionem obire eum
coegit. 4. Reg. 19, 18, 26. et Ios. 2, 36, 37.

138

5to Canathiarum, ~~Canath~~ Canath. Baalath,
Baal, urbs in confinio Benjamin, Iuda et Iuda 12. miliaribus
Ius Romanis cruciter a Ierosolyma versus occidentem. Primum
Gabaonitarum supra dicitur Ios. 9, 12. Tribus Iuda attribuitur.
Ios. 15, 9. Ipsi Arca Domini in anno amine ab
fandem levata est, donec a Davide Ierosolymam exferre-
tur. 2. Reg. 6, 2. et 1. par. 13, 5. p.

139

6to Oollam, Oollam, et Adulam urbs sita 12. milia-
ribus ab Eleutheropoli ad austrum versus mare mortuum.
Iosephus huius urbis Regem interfecit. Ios. 12, 15. Tribus Iuda
istam adripit. Ios. 16, 26. Davit a Iude profugus in
Oollam delituit. 1. Reg. 22, 1. Iidem fuit in
praesidio, dum Christini in valle gigantum castra ha-
terent. 2. Reg. 23, 13.

140

7to Marisa seu Marassa urbs 2. miliaribus Romani,
ab Eleutheropoli ad orientem posita. Caria Iphicae Cro-
pheta, Mich. 1, 1. iuxta istam in valle Ephata inibunt est
proelium inter Ipha Regem Iuda, et Tarum Regem Ethiope,
quem 1000000. militum exercitu Iphatum Ipha fugit fu-
gantque, nec non Geraram usque persecutus est. 1. par.
14, 8. p. Cro Marisa. 1. Mach. 8, 66. legitur Samaria,
quod mendum est librarij.

141

8vo Bethsur, Bethsur, seu Beth-Dura urbs vel arx
validissima in Ioboram Reg. Iuda mentionibus instructa,
2. par. 11, 7. Sita 20. miliaribus a Ierosolyma Hebronem
versus. Tribus Iuda a parte est. Ios. 15, 58. De ea etiam fit
mentio. 1. Cor. 2, 45. et 2. Cor. 3, 16. Celebratum a Iude Macha-
beorum celebrata fuit, ac de ea fit mentio. 1. Mach. 9, 61. et
6, 7, 26, 31, 40, 50. item. 9, 82. et 10, 14. nec non 11, 65. ac
14, 7, 33. 2. Mach. 11, 5. ubi dicitur quinguo duxit ab Iudis a
Ierusalem a Ioseph, verum error est, qui in lectum inposit.

142

9vo Socho seu Soc, urbs 9. miliaribus ab Eleutheropoli
Ierosolymam versus sita. Tribus Iuda attribuitur. Ios. 15, 35.
Philippus adversus Iudaeum proelium inibi inter Soc et
adeca urbem Eleutheropolim inter et Iudaeam positam castra
metati sunt. 1. Reg. 17, 1. Saul persequens Davidem ad
Iudaeam magnam, quae est in Socho venit. Ios. 10, 22.
Bekeph urbum ex Iudaeam profectis, qui Salomoni
Regi et omni eius annonam providebant, partitione re-
dicitur. 3. Reg. 4, 10.

143

10. Jerimoth urbs 4. miliaribus ab Eleutheropoli ad S. de
Ezionem Jeropolymam versus. Hinc Regem occidit Jofue. J. 10. 23.

144

11mo Maspha, sive Chiffna, et Chiffat urbs ad marem
malem posita, ad 6. leucas ab ita Gassans, ad S. de Ezionem
Hebronis et Eleutheropoli. De ea fit mentio Jof. 15. 38. et
1. Reg. 10. 17. et 18. 26. ita h. 21. 5. ac. i. 1. 16.
Duo Hebraei orandi gratia convenire solent, ac ceteri
dicebantur. i. Reg. 1. 3. p. 10. 12. 3. Reg. 15. 22. 2. par. 10. 6. 2. Ep. 3. 7.
et i. Mach. 3. 46.

145

12mo Theue seu Thocua urbs 12. miliaribus a Jeropolyma
versus meridiem ab Elethio et i. Hieronymo colitur. i. Mach.
tamem idem i. Hieronymus, 6. miliaribus a Bethlatham ma-
ridem versus itam quoset. ejus fit mentio. 2. par. 11. 6. De
hinc Theue occurrit. 2. par. 20. 20. quod non longe a mari ma-
rino palabat. i. Mach. 9. 4.

146

13o Bethlatham, Bet-lehem, et Beth-latham, id est domus
panis. Jof. 17. 7. urbs exigua in colliis clivis posita duabus
leucis Gallias ad austrum a Jerusalem. Vulgo dicitur Bethlatha-
m, sed ab alia spaciata nominis urbe in Tribu Zabulon dicitur
quatur. Ruth. 1. 1. Vocatur etiam Ephrata gen. 28. 7. dicit. 5. 7.
et ejus incolae Ephratam nuncupantur. i. Reg. 17. 12. Nunc magis
Tadine nec optus celebris ceteras tamen ob natum apud ipsam
mundi servatorem nobilitate antecellit. Agrum seu hinc
in quo Christus natus est, non inza sed ab extra urbem haerens
sub, atque pro stabulo adhibebatur.

147

14o Gomorha urbs regia et inter florentissimas palestinae
lors * gen. 10. 19. Atque Abrahami specialis dicitur habitus Regi-
ae et civium suorum. Cetera una cum josis igne caelesti con-
sumta est. Jof. 19. 24. p. et Dent. 29. 23. 2. Clem. eam inter
quingua Centa poles urbes maxime Splendorem consti-
tuit, cujus ruina in mari mortuo non procul ab Engadi
adhuc cerni dicitur.

148

15o Engadi alio nomine Apsathamar, id est urbs pal-
marum 2. par. 20. 2. regioni hinc palmis confita. In pace
ad mare mortuum 300 stadiis ab Jerusalem. Vinis, lignis
et balsami arbutulis abundabat, hinc vinca Engadi a
monte celebrantur Cant. 1. 17. In spuma a josis Engadi de-
latens lauli se integranti necem inferre josis. i. Reg. 19.
Hujus urbis alio etiam fit mentio in Hieronymo, ut Jof. 15. 7.
ubi Tribu Juda ascribitur. Jof. 15. 7.

149

16o Lebim inter quatuor urbes Centa poles caelesti
re ascribitur una gen. 19. 24. p. et Dent. 29. 23. posita
nam inter et Engadi ad lacum Asphaltum et mare mor-
tuum. Hujus nominis urbem ad ripam occidentalem maris
mortui adhuc hinc etiam existit Elethio et Hieronymus
morant. forte post Abrahami et Loti tempora in eodem
allera ejusdem nominis urbs edificata fuit. Vitis Lebim.
i. Reg. 13. 18. et hujus nominis urbs in Tribu Benjamin.
2. Ep. 11. 34. occurrunt.

150

17mo Sodoma Metropolis Centa poles prope mare mor-
tuum in pelaga australi Juxta Thamar inter et Lebim col-
cata. In ea Loti Abrahami filius aliquamdiu versatus est
gen. 13. 12. Hujus urbis civium sceleribus divinam iram
provocantibus, ignis a caelo delapsus illos in sanguine consum-
psit et dolagranum Gomorha, Lebim, et Sodomam, quae
orientalem maris mortui ripam hinc perhibetur, criminum
communiore conjuncte civitates. gen. 19. 24. p. Dent. 29. 23.
In amano et seripis agro urbes istae hinc seripis parum
hinc in eo habitabant. gen. 2. 8. et deus terra faber viti-
nam fulmine caelesti incensum latens in ita regione
hinc exarsit. In aqua fluminis succedebat hinc
undant, et ipse hinc succedebat mare mortuum pro-
tergo ambitu hinc ibidem residit, cui etiam lacus Asphaltum
et bitumine seu Asphaltum ex aquis abulente nomen
inditum est. vid. Jof. de isto lacu dicitur par. I. n. 26.

Spaw Crophat urinarum Sodoma et Gomorha hinc
fit mentio. ut Jerem. 49. 18. et 50. 38. Amos. 4. 11. et Jof.
2. 19. Tradit Jof. hinc in bello C. S. C. S. circumspicentem
urbium agrum vicentem etiam servare reliquias, et coadun-
parum urbium extare vestigia.
Sodomam postquam restitutam fuisse, hinc in eodem
prius erat solo, hinc juxta illum locum co. conperit hinc, quod
veluti notitia Eccl. 1. 11. Sodoma urbs Epistolae recipiatur

* Centa poles seu Centa-
pols nomine quingua si-
mul urbes Sodoma, Gomor-
tha, Thama, Lebim, et
Sagor significantur. Iste
omnes, igne caelesti delapsi
confracti fuerunt, praeter
Sagor, ubi nomine Pala
gen. 19. 2. 6. qua ad prae-
loth servata est. Gen. 19. 29. 2.
Sagor vero urbs exigua
ad alteram partem angu-
li meridionalis maris ma-
rini sita erat.

cujus laevus Episcopus Concilio Picensi suffraganeus, nec non
Thamar inter et Engaddi confirmatur.

151

1870 Thamar urbs. Eam veluti terminum meridionalem
Judaea Eschiel constituisse videtur. Esch. 47, 19. et 48, 28. Ad
angulum meridionalem maris mortui Jacinthe videtur unius
diei itinere Jerusalem versus à Bethlora urbe 20. circiter milia-
ribus Romanis ab Hebrone ad austrum lita. Jos. 15, 26. et 19, 2.
Fuerit eadem esse ac Chaceloth. Num. 23, 25, 26. Tribus Simeon
attributa Jos. 19, 2. i. Bar. 4, 28.

152

1900 Gerara urbs 25. miliaribus ab Eleutheropoli ultra du-
romam in plaga meridionali Tribus Juda posita. Illam
Choyser inter Tades, et Sur Arabia Baraa urbem collocat. Gen.
20, 1. et S. Hieronymus de Trad. Heb. in Genes. ab ea Hierabo-
lymam litem iter metitur. Torrentis seu vallis Gerara fit
mentio Gen. 26, 27. Aa Rex Juda Geraram Ethiopeum Regem
paralio filium Geraram usque persequitur. 2. par. 14, 13. Cro-
sachuram totius ora à Bolemaude usque Geraram seu Geru-
nos Antiochus Eupator Juda Otachabao dedit. 2. Mach. 13, 24.
Abraham et Isaac abale Reges Gerara communem Abi-
melech nomine appellabantur: cum ambo hi Patriarcha
pater et filius successore eodem aliquantulum verberis cogerebantur,
uxores suas, quas apud se habebant, broeo suas dixerunt,
verberis, ne quia solmote erant, repererunt, ipsi vero ceci de-
rentur. Gen. 21, et 26.

Geroma sive Gerom
ve Hebraea meridiem
gnificans; et plagam
septentrionalem apud Eu-
thium et Hieronymum.
Isti hoc nomine totius ille
tractus appellabatur, qui
à Eleutheropoli. Arabiam
Arabiam versus ex septen-
trione ad meridiem spatium
milliarium, ab oriente
ad occiduum à ma-
ris mortuo usque Geraram
describitur.

153

2000 Tades seu Tades Baraa urbs, alio nomine
Fons Mispah, id est Fons iudicij dicta. Gen. 14, 7. 24. circiter
milliaribus ab Hebrone ad austrum distans. Celebram esse re-
rum Maria Soror Moysis et Aaronis in ea diem iudicij cum
ipsi Moyses et Aaron, cum super ad aquas contradictionis per-
cutere ipsi des omnipotentia diffidere aliquantulum usque morte
damnari fuerunt ostendit. Ipe terra promissa potius praecipi,
Num. 27, 14. Hujus urbis Rex à Jera dicitur Jos. 12, 22. In-
ter urbes Tribus Juda receptus. Jos. 15, 23.

154

2100 Hebron seu Chebron una ex vetustissimis mundi ur-
bibus, ut quae lexlen anno ante Turrim Inferioris Egypti
meropolim condita fuerit. Num. 13, 22. Cuiusque Egypti suam
urbem iacobem Jerusalem, ac cevera illorum regio post Sa-
belis dispersionem omnium prima vicolas habuerit, omnium
antiquissimam fuisse Hebronem fatendum videtur. In loco apud
Ira erat 22. miliaribus à Jerusalem versus meridiem, et
20. à Bersabee ad orientem.

Nomen ipsius nomen fuit Arba, seu Arbae. Gen. 23, 2. et 35, 27.
Dein Ariath-arba id est civitas Arba Jos. 14, 15. ab Arba
quo institutore: qui fuit gigas palestinae vetustissimus ex
patre Enac genitus, à quo Enacim gigantes dicti sunt,
Jos. 15, 13. qui adhuc Hebronem incolabant, dum Jephia cha-
naanidem subegit. ibid. 14.

Quando urbs Haec Hebron nunciari coepit, ignota est.
Nonnulli autem alibi ea positum Jos. 15, 13. istam He-
bronem filij sui nomine vocasse: et nomen Hebron antiquum
ac potius alibi filium hunc illius nomine decorasse videtur.

Abraham ex Egypto movens in convalle Mambre praese
Hebronem sedem fixit, Gen. 13, 18. In sub Quercu seu Tere-
bintho huc Angelos excepit. Gen. 18, 1. Sara ejus uxor
ibi etiam vitam pepit, ac in Mispahela sepulchra angelici
sepelitur. ibid. 23, 2, 19. post ipse Abraham. ibid. 25, 10. ac de-
nigre Isaac eorum filius. ibid. 35, 29.

Jacob à Mispaham redire venit ad patrem suum Isaac,
qui et ipse in valle mambre prope Hebron, quae hinc adhuc
Arbae vocata fuit, morabatur. Gen. 35, 27. Jaceps à Jacob patre
de valle Hebron mittitur ad fratres suos, qui in Sichim
greges pascebant, Gen. 35, 14. Jaceps Hebron ex pugnet
Jos. 10, 37. fit civitas refugij, et datur filijs Aaron. Jos. 10, 7.
et 21, 10.

David adhuc aulicis fugiens caesis Amalechis, de Jbron
Solij dona mittit ac habitatores Hebron. 1. Reg. 30, 21. In
haec urbe Rex Juda primus, deinceps Rex Israel proclamatur
et ungitur. 2. Reg. 2, 4. et 5, 13. Regnat in ea septem annis,
ibid. 45. et 2. Reg. 2, 11. Nam 1. par. 20, 27. Hic etiam conjuratio
Abylon in David Hebron Num. evanpit. ibid. 18, 17.

Lama est, in Hebron dominium habuisse Zachariam et
Elisabeth, hinc eorum filium Joannem Baptistam natus fuisse
159. 22.° Lijoh urbs tribu Juda concessa Jos. 15, 29, 30. et
sum millibus ab Hebrone ad orientem posita. In eam
David aliquandiu latuit fugiens a Achis. 1 Reg. 23, 19.

150. 23.° Gata urbs 8 miliaribus ab Eleutheropoli scriptis Achaia
et Hebronem. In ea, ut fert, Dominus. Hyl. l. 8, c. 19. et de
pulebrum Sabaeae Trophoe. Phil. 1, 26. eam oppugnante
David p. Saul profugus cecidit, ubi tunc cecidit, inde
cecidit eum Saul erant trahunt, aufugit, atque in deserto
Lijoh se recepit. 1. Reg. 23, i. p.

157. 24.° Lachis urbs sub Chananae regia, quatuor leu-
gallieis a Jerubael ad austrum, septem miliaribus Ro-
manis ab Eleutheropoli ad Eurostomum. De ea fit mentio Jos.
10, 26. et 15, 39. Lennacherus Rex Asyriorum supra Lachis
stetit, ac inde Bethoron peroptinavit, ut urbis hujus
vicinas ad seditionem miserat. 2. Reg. 18, 17. et 19, 8.

158. 25.° Lanath - Lepher item Lanath - Lanath, et Dabir urbs
non procul ab Hebrone ad occidentem sita, a Josue capta
et vastata fuit, atque Jis interfectus Jos. 10, 38, 39. In
Lanath et Lanath - Lepher nuncupatur Jos. 15, 15, 18, 29. et Jos.
1, 11, 12. p. Tribu Juda assignata Caleb cepit Jos. 15, 15. eum
Dominum obtinuit opa Othonielis qui eam expugnavit
atque in rei hanc gesta namum filiam illius Acham accepit
in uxorem, Jos. 15, 17. et Jos. 1, 13. dote est filius Aaron et
refugij facta Jos. 15, 15. et Jos. 6, 58. ubi Dabir vocatur. Jos.
18, 25. fit mentio urbis Dabir a filio Juda inhabitata, quae
videtur eadem esse ac Dabir seu Lanath - Lepher, ac ubi
Jos. 12, 13. vulgare nomen ex Hebraeo Dabir habet, septuaginta
Dabir legunt.

159. 26.° Arad sive Arad - Arath, Arad, Ara. urbs Chan-
nae ad meridiem tribu Juda in Arabia petraea, in vi-
cina caeter quatuor miliaribus a Malathi, et viginti ab He-
bron ad austrum posita. Hujus urbis, Rex iter Israelitarum
qui in Chananaeidem iam proceperant Num. 21, 1. prohibere
public cum illis certavit propterea primum successit, ad He-
bron eam. Regione in Arabia caevocentibus, iterum ca-
misa praesidio excipit est, tunc in regione igni et ferro Juxta
voti obligationem tradita. Num. 21, 2, 3. Arad post eam cla-
dem restituta fuit.

160. 27.° Gaza urbs sita ad mare mediterraneum ad ostium
torrentis Baser, quem quidam putant esse illum torrentem
Aegypti, de quo Jos. 15, 47, 48. et Jos. 27, 12. Sita 22. miliaribus
ab Jerusalem ad austrum. De ea fit mentio Gen. 10, 19.
Jud. 1, 23. Inter quinque oppida Philistinorum recen-
sebatur, cumque loci opportunitate ea urbs maximi aspectu
momenti, utriusque vicine fortuna capibus iudicata fuit. Jos.
illam occupavit, ac nihilominus Philistaeos in ea religiose
videtur. Jos. 10, 41. et 11, 22. Urbs tribu Juda tradita est
Jos. 15, 47. cui et cepit. Jos. 1, 18. tum domo Philistaeo-
rum facta est, in qua sancta duo miracula miraculosa fore
fuerunt sua faciemina edidit, non pa. urbis hujus porta
una cum portibus erectas humeris suis imponens in mo-
tus verticem datus. Jos. 10, 13. Item domum seu templum
Poli Dagon concupit, qui hinc remittebatur, columbis suis
verit, ubi hinc millia utriusque sexus animarum una
esse viderunt. Jos. 20. Epachias Rex Juda eam hinc
legitur. 4. Reg. 16, 8. Culpis Syris Asramonae seu Chan-
nae non semel istam subegit. Jos. 1. Mach. 11, 61. et 13.
S. Inca atale deserte erat. act. 4, 26.

161. 28.° Ascalon urbs in regione Philistinorum inter
et ad austrum ad mare mediterraneum positae quinque
dies de locaginta cubitis miliaribus cum dimidia a Je-
salem. Haec urbs unam ex quinque citra pisa Philistinorum
viri Juda post obtinuit supra occupavit Jos. 1, 18. ad pisa
ad Philistaeos recipere debuit, nam Jos. 14, 19. sancta
nem de condita hinc quinque viros occidit. Scribitur
Ceterum hujus urbis frequens occurrit in S. Scriptura
mo, ut 1. Reg. 6, 17. 2. Reg. 1, 10. Jos. 25, 20. et 47, 5, 7.

Amos. 1, 8. Iosaphon. 2, 4, 7. Zach. 9, 8. act. 8, 26 ¹⁹

102

29° Azotus, iuxta lectionem Hebraicam Asdod urbs ad mare mediterraneum a Bealonem iher et Accaronem posita. Isai. 15, 23. Tribus Juda ascribitur. Dni a Philistinis violenta fuit aggre illorum quinque latepiarum possidissima habebant. Iust in ea templum Dagon sui quod Christi Israelitis sub saule devictis, saepe inlerando, Arcam Dei, qua Israelitis cum ipso congnaturis ad castra sua aduxerant, castram intulerunt. 1. Reg. 5, 1, 5. Judas Machabeus in monte a Doh occisus est. 1. Mach. 9, 15, 18. Jonathas eju a frater Asdodum una cum templo Dagon ac omnibus, qui in illud superant, succendit. ibid. 10, 84. Philippus baptizatus Andreas Agrippa Cuaneho a spiritu Domini captus inven- tus est a Poli. act. 8, 38, 39. alia etiam alibi in scriptura Azoti memoria ~~recurrat~~ recurrit, ut Isai. 11, 22. 1. Reg. 6, 17. 2. par. 26, 6. 1. Reg. 20, 1. Isai. 25, 20. Amos. 1, 8. act. 3, 9. Iosaphon. 2, 4. Zach. 9, 8. 1. Mach. 4, 15. act. 11, 4. item 14, 34, et 18, 10.

103

30° Bethpines urbs sacerdotalis tribus Juda Isai. 6, 1. 1. Reg. 6, 12. 4. Reg. 14, 21. 1. par. 6, 59. quae Sameth, Salem sub hoc nomine in catalogo urbium Juda, quas huic tribui assignavit Isai. cap. 15, non legitur. Decem miliaribus ab Jerusalem ad Lydenbriam versus Nicopolim seu Emmaus hinc erat. Arca Domini a Philistinis dimissa peruenit Bethpines, cumque quidam ex populo nimia ducti cupiditate eam respicere ausi fuissent, Dominus ex principibus 70 viros ex ea plebe 5000 hominum interfecit. 1. Reg. 6. Amos. 1, 8. Amos. 1, 8. Isai. 6, 1. 1. Reg. 14, 3. 2. par. 25, 23. Alibi etiam hujus ur- bis non raro meminit scriptura.

104

31° Bethania urbs seu oppidum in Judaea seu 2000 cir- citer passibus ab Jerusalem distans Joan. 1, 18 ad radices mon- tis oliveti. Marc. 11, 1 ad orientem Jerusalem secus viam Jerichentis ad Jerusalem. hic Martha et Maria unacum fratre suo Lazaro, quem mortuum jam, Christus ad vitam revocavit, habitabant, Joan. 11, 1, 43, 44. ibi etiam Maria unguento unxit pedes jesu, et capillis suis terxit. Jo. 12, 3. Huc etiam in Jerusalem Christus discipulos suos eduxit, dumque illis benediceret, sublevis et in caelum. Luc. 24, 50, 51. Huc Bethania non confundenda est cum alia oppidum no- mine urbs trans Jordanem posita, ubi Joannes Bap- tista habitabat. Jo. 1, 28.

105

32° Bethphage pagus ad radices montis oliveti Bethaniam iher et Jerusalem a qua 1515 passibus ab- erat positus. Cum Christus Bethaniam rediens Jerusalem appropinquaret, mandavit Discipulis, ut Bethphage se conferrent, ad querendam sibi asinam, cui asinum pharisaei visum visum Jerusalem ingredere. Matth. 21, 2. Marc. 11, 2. Joan. 12, 14.

106

33° Chazor urbs in extremis finibus Juda ad meridiem posita. Tribus Juda ascribitur, Isai. 15, 55. Nomen deserto tribuit, in quo Nabal Carmelus longum regionis tractum possidebat. 1. Reg. 25, 2. et David tribuit delictis culi per- secutionem fugiens. 1. Reg. 23, 24, 25.

107

34° Carmel haud procul ab urbe Maon Siba civitas, Tribus Juda ascribitur. Isai. 15, 55. Eam Nabal Carmelus vir Abigail faciebat, 1. Reg. 25, 2, 3. De eo et uxore ipius plura ibid. c. 24, 3, et 25, 5. Item 2. Reg. 2, 2. et 3, 5. Hic Paul post victoriam de Amalechis relatam trophaeum Siba erexit. 1. Reg. 18, 12. Iher triginta fortes viros exercitus Davidis recepit Hesrai de Carmelo. 2. Reg. 23, 35.

§ II.

108

35° Tribus Simeon. Jacob Patriarcha mortui proximus, in Simeon et in filii suos, et cruda libalem in Hamor filiumque Simeon Sichem, nae non et urbis Sichem in tribus Simeon.

vilam gen 34, 25. commotior dixi eos infectatus
 & malitiosus prout ibid 49, 2. furor eorum, quia
 & pertinax; et indignatio eorum, quia dura. dicitur
 in facit et dispersam eos in israel. et tunc amba
 tribus non nisi ~~in~~ in israel dispersa habitaverunt.
 la enim certa terra et hereditas egi; capitula est
 bin quo Simeonis pars quadam et tribu iuda conuella
 fuit assignata, Jos. 19, 1. quam huius tribus iudi mon
 leit ad meridiem palestina, ubi amaleitarum reli
 quias persecuerunt, et nonnullis regionibus, in desertis
 Gador, quo plenitudine circa Tydam et Emman
 Sabactis nonnulli auerunt, i. par. 4, 38.

igitur tribus Simeon, in medio tribus iuda substituta
 ita, ut ad occasum propior esset mediterraneo, quam
 ad ortum mari mortuo; ad aquilonem vero tribus
 & Philistaeos respiceret, ad austrum vero Arabiam
 fream. Illius longitudo ab oriente ad occidentem erat
 45 miliaria Romanorum, ha. Hebraeorum
 latitudo autem a septentrione ad meridiem 30. In
 praecipua numerabantur sequentes urbes

169

1° Bersabee, seu Beerabee, cuius iuramentum
 vel pulena eadem, quod ubi Abraham fecerat cum
 Abimelech rege Gerara, gen. 21, 22. idem eadem
 in iurati federis monumentum illi dono dederit, Jos.
 Bersabee primum tribus iuda a Jospe tradite iuris
 Jos. 15, 28. deinde tribus Simeon cessit, Jos. 19, 21. In
 et ad austrum 20 miliaribus ab Hebron. Saep. i. de
 ha terra iuncta fines his uerbis notat, a Dan usque
 Bersabee, 2. reg. 17, 11. et alibi. ad aquilonem enim
 ha terminum Dan, ad austrum Bersabee, prout
 alibi indicauimus.

170

2° Molada, Malatha, Malathim urbs ad orientem
 posita. primum tribus iuda, Jos. 15, 25. dein tribus
 Simeon adscripta, ibid, 19, 2. Eadem videtur esse ac
 celoth. Num. 33, 25. Graecis in suo itinere ea ag
 mouentes a Lebar uenerunt Graec, inde Maletta, quod
 ut dictum creditur esse Malathim seu Malatha.

171

3° Hazerhual Jos. 15, 28. tribus iuda attribuitur
 dein. Num. 19, 3. tribus Simeon.

172

4° Asem Jos. 19, 13. eadem forte ac ~~se~~ asem
 seu Asemona, Num. 33, 29. ad meridiem Aegyptum
 uersus Seta, Jos. 15, 4. quae regio fuit depraedatum
 deserto, Num. 34, 4. videtur etiam eadem esse ac
 Simeon, de qua i. Reg. 23, 29.

173

5° Bethul seu Bethuel et Bethuel, prout
 eadem ac Bethulia seu Bethulia Garam uerbis
 quam Hieronymus lib. Eccl. lib. 5. cap. 15. Suburbium
 dicit. Eam quinque dierum itinere a Seta
 Aegypti urbe ad ortum nili uersus Palestinam collata
 distare ait. Hieronymus in uita S. Hieronymi. Sa
 ep. Bethulia obsequio Holophernis a Judith in
 fecti celebri. Judith. 6. i. pa. et 13, 10.

174

6° Horma, Herma, Harma, et Arama urbs
 in ultimis finibus Simeon ad meridiem uel Euro
 posita. ab Hebraeis Horma, id est anathema
 men accepit, cum prius Ephraim appelleretur, prout
 cum Lex uerbis Graec meridiem terra promissionis
 feneat Hebraei praelio uicisset, illi, ut uictoriam
 Deo obtinerent, omnia quae illius forent, anathema
 deuota de habitus Domino sponteauerunt. hinc

nomen Herma imitum, Num 21, 3. Hujus sane
noti religionem non antea soluisse videntur, quam
post ingressum Josue in terram promissionis. Inter
deinde a Josue Reges Rea Herma seu Herma, et
Rea Her seu Her vel Her recensentur, Jos.
12, 14. Porro Herma ad Tribum Juda proximum, Jos.
19, 20, deinde ad Tribum Simeon pertinet, Jos. 19, 4.

175

2mo Siceleg urbs sita in Septentrionali regionis
plaga ad orientem, Tribum Juda adscribitur, Jos. 15, 31.
Tribum Simeon ceditur, Jos. 19, 5. nec tamen illius post
sepiorem adissa videtur, enimvero Saulis regni
Hebraeorum Regis abale adhuc Philistaeorum erat,
illam quippe Achis Rex Gath Davidi dono dedit eo
tempore, quo salem fugiens in terram philistaeorum
secesserat, 1. Reg. 27, 5. Tunc regibus suis mansit.
Absente Davide, Amaleitae urbem hanc occupaverunt
et diripuerunt, 1. Reg. 30, 1, 2. quos persequens David
caecidit, eorumque praedam tulit, Psal. 134, 13.

176

3ro Remmon, Jos. 19, 7. urbem hanc confundenda
censet D. Calmas cum alia in parte Juda, Jos. 15, 2. et
2. Esd. 11, 29. qua interdum Remus a passatur. Sita
est ibi miliaribus ab Eleutheropoli austrum versus.
Eadem facile est, de qua Zacharias loquitur, 14, 10.

177

quo Attar, Etter, seu Jether urbs proxima Tri-
bum Juda, Jos. 15, 42. deinde Tribum Simeon affertur, Jos.
19, 7. octo miliaribus ad meridiem ab Eleutheropoli
juxta malatham. Caetera urbes et loca, quae in
haec tribu occurrunt, cum in ipso nihil, quod memoria
dignum sit, inveniatur hic annotare supervacaneum
videtur.

§ III

178

De Tribu Dan.

Danitarum Regio seu Tribus Dan limites ha-
bebat ad orientem Tribum Juda et Tribum Ben-
jamin, ad meridiem Danus Tribum Juda et Tri-
bum Simeon, ad occidentem philistaeorum re-
gionem, quae postmodum Tribus Juda facta est,
et ad Septentrionem Tribum Ephraim. Solent
perniciosa et fertili, sed arcti tunc finibus, ubique
quod portio est regionis, quae Tribus Ephraim
colonias in aliasque regiones miteret danda locis
parari; quare missi quinque selectissimi viri ad ap-
timum locum explorandum Jos. 18, 1, 2. Hi resun-
ciaverunt. Lata urbem ad fontem Jordanis, civibus
nulli periculi timore inanis, facile occupari posse.
Illa igitur destinata est colonia constans 500 viris ad
arma idoneis cum his familiaribus, qui in itinere junio-
rem quemdam Levitam in domo Michae idoli dijudici
mynam in monte Ephraim offe videntes secum sine
Esgerunt. urbem vero lato improposito avorti facile
obtinuerunt; cui domus nomen Dan indiderunt, su-
perbia ~~quae dicitur~~ per se diciturque Jos.
Michae cultum in eam inuicem expulsi.

Jos. 19, 40 p. post assignatam Tribum Dan urbem,
enumeratasque urbes illius tum v. 47 haec adiungit:
"Assederuntque filij Dan et pugnauerunt contra
Bethem, et pertransierunt eam in die gladii, et possederunt
et habitauerunt in ea vocantes nomen eius Cesra Dan
ex nomine patris sui Dan. Cesem vero danda in
esse de lais plerique afferunt; cuiusque duo viri
illi Tribus Dan primum post obitum Josue Cesem

Seu lais occupaverint, dicendum videtur, ea, quae
19, 47. leguntur, deinceps ab alio, qui Joseph recepit
fuit, addita fuisse, nec non ex Jud 18. huc translatam
majoris claritatis gratia, et ut omnes post se habentes
Dan legentium oculis simul subicerentur. Praecipue
hic annotatur

179. ~~180~~

1° Dan, lais, seu lesem, alias etiam Baneas, in
caesarea Philippi, de primis, Neronias dicta. Urbs
in ultimis finibus septentrionalibus terra Israëliana
ae tribu Neptali ad radices montis Libani, hinc Jordanis
e terra erumpit, collocata, quare ut jam alibi asseru-
imus, quod sacros scriptores in designando ditione
Israëlica extremitatibus non raro haec proleptice
currit, à Dan usque Berfabee, ut i. Reg 30, 20, 2, 29,
et 17, 11 item 24, 2. atque passim. Dan neque ad
septrionem terram Israëliticam terminabat, et ad
ridiem Berfabee. In urbe Dan ferobeam filium
Nabath post ad eum adversus Roboam filium Salom-
onis regnum Israëliticum, simul aureum confecta-
vit, 3, reg 12, 29.

~~181~~

Dan dicta est a viris illis ejusdem nominis tribus
rum Supra meminimus, cum prius etiam Baneas
diceretur à monte Banio, ad cuius pedem sita est, ut
à Phenicibus. postmodum in honorem Augusti Im-
peratoris, vel ut alij placet, Tiberij ejus successoris
Lippus Magni ferodis filius Caesarem Philippi ap-
pellari voluit. Illius hinc hoc nomine fit medicus
Math. 10, 13. et Marc. 8, 22. famina illa, quae
truce vestis Christi contacta à fluxu sanguinis libera
est, Math. 9, 20. et Luc. 8, 43. ex hac urbe fuisse dicitur.
Denique Caesarea nomen junior Agrippae in Neronis
nomen ab Nerone in peratorem commutavit.

Nonnulli post Eusebium et Hieronymum Baneas
à Dan distinguunt, hancque ab illa quatuor miliaribus
in via Syrum versus collocant; posterique sanam ur-
cam urbem credunt, quodque Hieronymus in Epist.
48. Dan seu lesem Canadensis nomen habuisse testatur.

180

2° Saraa huc Beara urbs sita in plaga me-
dionali tribus Dan versus Africum, et ad confirma-
tus Simeon non procul ab Esthaol, Jos 19, 11. hanc
urbem Eusebius Sitam pariter justitiam laphar for-
is miliaribus ab Eleutheropoli Nico, solum seu Car-
verum. fuit patria Samsonis Jud 13, 24. Et Sara-
a Esthaol duo viri illi Danite, quorum Sara-
meminimus, praecesserunt ad urbem lais seu lesem
Jud 18, 11.

181

3° Esthaol urbs in torrentem Sorec, et urbs
raa ad Africum posita 10 miliaribus ab Eleuther-
Nico solum versus. Crimpe tribus Juda fuit
deinde tribus Dan asusa Jud 19, 4. Urbes hanc
infer et Saraa Danite castra metati sunt, ad ver-
Philistaeos, ubi tamquam agregia superdca fortitudi-
ne edidit specimina, Jud 13, 25. hic quoque
tus est in tumulo patris Sin Manna postquam
annorum spatio Israël Judicasset. Jud 16, 31.

182

4° Selebin seu Selebin urbs Esthaol ad Ca-
Jos 19, 42. Selebin amonhai sibi asseruerunt,
Esthaimita et Manassai filij Josaphat, eos subjug-
are non tributariorum visi effugerunt, Jud 1, 35.
Rex Salomon profectum hadrus unum ex illis

dicim, qui per linguas nerijs ei et domini suae
annonam praestabat. 3. Reg. 4, 9.

183. ~~183~~ Urbs Hierusalem in esp. Civitas Sclis Jos. 19, 41. Sclis
ad Agularem, et Saraa ad Caeciam. Quibusdam eade
esp. videtur ac Bethsabee, quae domum Sclis significat
et de qua Lyp. § 1. legimus, id non obscure colligi possit,
ex 3. Reg. 4, 9. ubi inter Sclis et Elon civitates Sa-
niticas urbes collocantur. Cum enim tribus Juda et Tri-
bus Dan sint finitima, hinc fit, ut in Scriptione
modo uni modo alteri eadem urbs tribuatur.

184. ~~184~~ Urbs Sclon, qua et Athelon aliquando Elon, et
Silon dicitur, Tribu Dan aserta Jos. 19, 42. ac Levi-
tis ex familia Caath tradita. Jos. 21, 14. Ioseph et
morrhoeos oppugnans linam supra vaselem Sclon
stare iussit. Jos. 10, 21. de ea etiam Jos. mens. 2 par.
28, 12. urbi Sclis ad Caeciam sua videtur.

185. ~~185~~ Urbs Thamma, alias etiam Thamina urbs pri-
mum tribu Juda. Jos. 15, 57. postea vero tribu Dan
aserta Jos. 19, 48. locata etiam fuit Thammara
Symbon historia celebris, Jos. 14, 1. po. quae tunc
tenebant Philistaei. Sua erat infra Saraam Modin
inter et Emmaum seu Nicopolim, versus mare medi-
terraneum in valle praecelsis vineis ornata, in
quibus Samson, catillum Leonis, discerpit. Jud. 14, 6.
ad haec vinea aluisse videntur, Ios. 5, 2. et Je-
remias, 2, 21. urbem hanc munitur Jonathan Ma-
chabeus. 1. Mach. 9, 50.

186. ~~186~~ Urbs Modin vicus seu urbs celeberrima, in qua
Machabaeus pater Machabaeorum una cum filijs suis
contedit. 1. Mach. 2, 1. po. Judas unus ex filijs Matthe-
thiae filijs eaeque circa Modin confidit nocte
aggrederetur Antigochi regis praetoriam atque 4000
viros interfecit. 2. Mach. 13, 14. po. Postmodum cum
eaeque 800 virorum manu adversus Bacchidem
et Alcimnon 20000 pedum et 10000 equum vi-
suetor dimicans occidit, ac in civitate Modin
a fratribus suis Jonathan et Simone sepelitur. 1. Mach.
9, 6. po. Urbs Modin haud procul a mari sita
erat, turris enim in honorem Machabaei erecta
a navis e mari spectantibus videri poterat. 1. Mach.
13, 27. po.

187. ~~187~~ Urbs Accaron seu Aeron Akron et Ekron, urbes et
Sapraim Philistinorum. Haec in prima tribuum divisione
tribu Juda cessit. Jos. 13, 48. sunt tribu dieu concessa est.
Jud. 9, 49. Haec procul a mediterraneo sua erat, Aro-
sum inter et Jerusalem. eadem erat civitas, quam Je-
brae pacifice possedit magnam ex historijs patet.
Accaronite tribu Arcam Domini, quam sub Saulis
exercitu ipseque occisus Philistaei ceperant, temerariam
conferre iussit a morbis, quos eius praesentia ipse accer-
psit, liberarentur. 1. Reg. 5, 10. Solum Musca seu
Beelebeub primum Accaronitarum Numen fuit.
4. Reg. 1, 2, 3, 6. po.

188. ~~188~~ Urbs Gath seu Gath urbs quingve ~~decem~~ celeberrima
Philistaeorum urbium et Sapraim in ordine quarta.
Jos. 13, 13. 1. Reg. 6, 10. po. ad mare mediterraneum
Arosum inter et Accaron communiter collocatur. Quia
vero illam longe ad meridiam versus Arabiam Septentrionem
collocant, quod 1. par. 2, 21. illius vicula, qui caprina
vivore solent in Aegyptum, ubi praesentia adme ver-
bantur defendentes Philistinias primo occurrentes
adorti occiderunt, ab vero id accidere potuit, quin pro-
pterea urbs Gath in Arabia petraea collocetur.

falsis autem hunc scriptura locum interpretari videntur
qui ex eo colligunt, Ebraimitas in Aegypto adhuc versan-
tes inde egressos in urbem Geth expeditionem molituros
atque hac occasione ab illius indigenis fructibus fuisse.

6. Germani Carder commemoratum in hunc locum.
Inter nubes Damiricas à Josepho antiq. lib. 8. 2. i. recensetur
quoniam in catalogo tribuum Israel à Josepho
nunquam legitur.

Ab hac urbe ortum dixerunt gigantes Goliath albi
vini sex cubitorum et palmi i. reg. 17, 4. quem David
fravit 2. reg. 21, 19. et eius frater, cuius hasta lignum
quasi licinorum texturatum, quem percussit Davidus
filius Isachar. 2. reg. 21, 19. et alius Senor
bens digitos, id est, simul viginti quatuor, quem percussit
Jonathan filius Samae fratris David. 2. reg. 21, 17. Hic
fuerunt filij Leu de origine Ryscha in Geth 2. reg. 21, 17.

Quid regni sui initia in huius urbe ex pugnatione au-
catus est. 2. reg. 8, 1. et par. 18, 1. Davidi Absalom
filium suum fugienti. Le iunxit Ethai de Geth cum
Sexcentis Gethaens valentibus pugnantibus. 2. reg. 19, 18. et
2. reg. 21, 20. recensetur bellum à Davide susceptum
versus Geth, inter bella ipsius ordine quartum. at bellum
hoc non videtur esse aliud ab illo, quo regni sui initia
auspicatum cum fuisse quidem dixerimus, atque regem
Geth Gethaensque sibi tributarios dimittere fecerit.

Septem servos suos ad Achis regem Geth profugos por-
tans Ierusalem rediens, quos contra mandatum
Lombis urbe egressus est, iussu ipsius interfecit.
3. reg. 2, 36. et

2. par. 11, 8. Geth inter urbes munitas à Roboamo
Lombis filio edificatas recensetur. ex quo colligere licet
vel urbem hanc à Salomone occupatam fuisse, vel quod
ejusque filius Roboam ius praesidij in ea habuerint, et
tributum ipsorum tributarij fuerint. Labane regno ipsius
Geth jugum excussit, quare ab Ozra rege Iuda captus
et in Iuda munitus. 2. par. 26, 6. postquam Hozai
rex Syria eam obtulit ac obtinuit. 4. reg. 14, 17.
Prophecia Amos et Michae Geth tanquam urbs
delictissima atque à jure regni Iuda exorta habebatur.
Amos 6, 1. Mich. 1, 10, 14. quare illi recensenda Ozra
ut dixerimus et post ipsam Gethias sub Michae quae
haud frustra impetierunt.

Eadem est ac Gethaim, de qua 2. reg. 4, 3. et 2. par.
11, 33.

Sub Davide inter milites corporis sui custodes Leu
torianos legio etiam Gethaorum, cui praeserat Ethai
recensetur. 2. reg. 19, 18 et 18, 2.

Cum autem vox Geth Leu Geth fortiter sonet, quae
multa huius nominis loca in Galatiana occurrunt.

189

11mo Gethethon urbs in Galatia orientali tribus
Iosapha Jos. 19, 45. Eadem forte ac Gabbatha. Jos.
filius Aphia de domo Leu tribu Issachar. Nabal
Issachar Gethethon, quae tunc Iosaphaorum erat, ob
Iosaphaem occidit, atque pro eo regnavit. 3. reg. 15, 27.

190

12mo Gethi Remmon Jos. 19, 45. 10 miliaribus
Iosapha Leu Iosapha in via ad Eleutheropolim Iosapha
tas. Levitis ex familia Gethi cepit.

191

13^{ho} Gammia Leu Gammia urbs maritima inter
Adonum et Joppem. commoda portu videtur. eius
in lexone Hebraeo et vulgata nostra Jos. 15, 45. non

22
quibus sed tantum in Græco rubi Jamnani dicitur
Abne post Accaron in enumeratione urbium sua
recensetur. hanc urbem ofias rex Juda filius Amasia
à philistinis redemit 2. par. 26, 6. Tribus Dan caput
Esa Josepho antiq. lib. 5. c. 7. iordum Jamnia 240
stadiis seu 30 miliaribus Romanis à Jerusalem ab-
fuisse legitur 2. mach. 12, 9.

§ IV.

De Tribu Benjamin.

192

Regioni Benjamin terminus describitur Jos. 18, 11. p.
Sed autem ad orientem Jordanis flumen, ad occidentem
tribus Juda, ad occidentem tribus Dan, et ad septentrionem
tribus Ephraim. In ea notari meretur

193

1mo Jericho urbs ager in novo ac in veteri testa-
mento celebrata, tribus Benjamin aserta, Jos. 18, 21.
Lectum circiter miliaribus à Jerusalem ab orientem, et
duobus à Jordanis ad occidentem distita. Eam Moyses
Deut. 34, 3. urbem palmaram appellat, quoniam ex
planities palmarum abundat.

Hanc in Chanaanitis primam urbem Josue pro-
missis exploratoribus novo egua miraculose obsidione
genere expugnavit, penitusque caecam diris devovit,
maledictionibus, utpote cum, qui propter illam re-
staurare cogitaret, Jos. 6, 26. et 27. Hæc maledictio
post 875 annos implata est in Hielle de Bethol. Rex
regno Achab, qui eam urbem restituerunt, cum illius
fundamenta jaceret primogenitum suam Abiram ami-
sit, et cum portus imponeret. Legit illius nati mini-
mus filius extractus est 3. Reg. 16, 34.

Quis tamen ante Hielle caecam urbem quædam
in ea regione fuit, cui Jericho nomen, in vicinia Beth-
el veteris posita; nam tempore Judicum in eadem
plaga Eglon Regi Moab paravit urbs palmaram
Jos. 3, 13. que non alia à Jericho fuisse videtur. Nam
legati Davids ab Ammonitis profecta habiti somnia
in Jericho sustulerunt, donec barba eorum creverent
2. Reg. 19, 4. p. Hæc duas ejusdem nominis urbes, sicut
apud Josephum de bello 5, c. 4. ubi ait, mo-
do hinc tempore hinc quædam occurrere prope ve-
terem Jerichuntam à Josue olim eversum, quo circum-
jacentia arva late irrigabantur. Post reparatam
à Hielle hanc urbem urbem in ea locum habere
nemo renuit: Elifas et filij Prophetarum in illa do-
micilium habuerunt, etque Elifas illius fontis aquæ
pernis amarus et calidus dulces et jucunde potabiles effudit
4. Reg. 2, 18. p. Jesus prope Jericho cæcis visum reddidit,
Math. 20, 34. Marc. 10, 52. et Luc. 18, 43. Ibi etiam
apud Zachariam principem publicanorum dicitur
Luc. 19, 1. p. Hæc Jericho scriptura commendat
Ecli. 29, 18. alias etiam hujus urbis sacri præfer-
ri veteris instrumenti scripturas frequen-
ter meministunt.

194

2° Emmaus vicus 60 stadiis seu 7 miliaribus
Romanis cum dimidia à Jerusalem distans versus
Lycolenturam. Hinc sola præteractionis Christi die
videntibus duobus illius discipulis posse vellet iter agens
se junxit eorum, ac libenter cum illis conversatus se
agnoscendum illis præbuit, nec non subito ex illorum
oculis evanuit, Luc. 24, 13. p.

195

3^{io} Maspha, Masphata, Maspha, urbs sanctissima
Jos. 18, 26. 3. Reg. 15, 22. 2. par. 10, 6. Hic phœlisa

juramento se obtinuerunt, quod filijs Benjamin uxores de filiabus suis daturi non essent Jud. 21, 1. olim in Maspha hebraei orandi gratia convenire solebant, et caetera indicabantur, 1. reg. 7, 5, 11, 16. 1. mach. 3, 25. Siqua erat in plaga occidenda regionis non procul à Gabaon proclivitate ad Eaurum. Conne Maspha generativa nomen est, atque locum in sublimi positum significat, unde in remotiora prospectus est, vigileque locuti solent. unde plures hujus nominis urbes in terra sancta occurrunt.

196 2to Gabaon metropolis Gabaonitarum, qui post eam à Josue urbes Jericho et Hai religionis specie illam latentes Israelis in castris Gabaon adhuc moram facientes decaperunt à longinqua regione se venire clamantes facientes cum populo Dei Jos. 9, 3.

Urbs Gabaon colli insidebat, quod ejus nomen indicat. Gabaon enim collem significat 40 stadiis seu 5 milliariibus Romanis ab Jerusalem versus apudtonem. aliquando Gabaon in scripturnis lacus appellatur hujusmodi hinc per libellum de eodem sensu 2. reg. 8, 25. ubi dicitur David percussit per hinc de Gabaon usque Gader, quod 1. par. 19, 10. reperitur his verbis: David percussit castra Philistinorum 1. de Gabaon usque Gadera

Gabaonita à quinque charaneis regibus oblati operam à Josue ingloriam, qui accurrens eorum castra caecidit ipsos castris ac trucidat. Jos. 10, 1.

Tabernaculum et altare holocaustorum olim à Moysa in flata Gabaone erant sub finem regni Davidis et initium in montis, cum templum novum constructum esset, 1. par. 21, 29, 30. Salomonque regno inito illi ad operanda sacrificia contulit 3. reg. 3, 4.

Gabaonita ab Hebraeis veteribus regionis habitatoribus quod dicebant, ac in eorum ditione, praeter Gabaon caeterarum metropolim, tres adhuc numerabantur urbes, scilicet Gaphara seu Gaphara, Bereth, et Cariath-jarim, quae tribui Judaeae assignatae sunt.

197.

3to Gabaa, Gabai, Gaba, et Gabee, idem Gabath, et Gabaeth, nec non juxta pronunciationem hebraicam Gabaa Jos. 18, 22. 1. reg. 13, 3. 1. Esd. 2, 26. 2. Esd. 7, 30. urbs, hujusmodi testimonio famosa; patria sancti primi Israelitarum Regis, unde Gabaa laudis dicitur 1. reg. 11, 4. Haec procul à Rama posita erat ad occidentem Jud. 19, 13. Josue phara de libro lib. 6, c. 2. et antiquo lib. 5, c. 2. viginti stadiis, hinc minus vero ad c. 5. septem milliariibus à Jerosolyma distans fuisse asserunt versus expeditionem.

Civium hebraeorum notissima fuit, praesertim violata juris aequitatem contra, qui ad eam veniens ibidem pernoctare conjuge, cuius caecidendi facinoris historia sup. describitur Jud. 19 et 20.

198

4to Rama addum quae sonat, hic eo nomine intelligitur urbs tribui Benjamin caetera Jos. 18, 25. posita Gabaa inter Bethel Jud. 4, 5. et 19, 13. montes Ephraim versus milliariibus à Jerusalem juxta Ephraim in loci, et 7. juxta Hieronymum in Osae 5. ad orientem. nec à Rama Jerosolymam imminet, unde David rex Israel, cuius ditione erat, illam munitionibus vallavit 3. reg. 16, 1. et 2. par. 16, 1. ne quis unquam e ditione Juda in Ephraim transiret.

Nulum esse videtur dubium quin haec eadem sit à Ramatha sive Ramathaim, hujusmodi patria Samuelis Prophetae 1. Reg. 1, 1, 19. et 2. Reg. 1, 1. cumque in confinio Ephraim sita esset, utriusque tribus hominum incolae habebat.

5to Rama Jeremias Propheta ex omnibus qui à Jerusalem et Juda in Babyloniam captivi ducebantur, libertate donatur per 40, 1. Rama etiam designatur ubi Dominus Rachelam plorantem filios suos luteos

Jer 31, 15. quam prophetiam Mathias ad lucum Ra-
chelis pro hęc puerorum in ~~Bethlem~~ Bethlem ab
Herode parata interpretatur Math 2, 18. et cum vulgata
nostra apud Jeronimum le. in excelsis habet, apud Mathiam
ponit in Rama.

199

2mo Bethel urbs ad occidentem Hai Gen 12, 18. in confi-
nijs Iudaei Ebraim, in miliaribus Romanis à Ierusalē
versus mehem secus viam, qua ducit Sichem collocata. tri-
bus Benjamin ad Iudam legitur Jos 18, 13.

Jacob viam fratris sui declinans ac in mesopotamiam
decedens prope hanc urbem post solis occasum requievit,
dormiensque angelorum visionem habuit, qua occasione urbs
hęc, qua prius Luzra nuncupabatur, Bethel, id est domus
Dei ab ipso dicta fuit, Gen 28, 11. et 19. Num 35, 6. et 48, 3.
Jos 10, 12. et 18, 10. De hac urbe alias in scriptura fre-
quens fit mentio.

In defectione decem tribuum Israel à Roboamo Rege
Iuda et Salomoni filio sub Ieroboamo filio Nabath Ibra-
himo urbs hęc regni Israel facta est, utque in ea Rex
ista vitulum aureum creavit, 3 Reg 12, 10. ... 28. Tum
filij Iuda, qui domum Davit adhererant per contemptum
eam loco Bethel id est domus Dei, Bethaven id est
domus nihil, seu iniquitatis appellarunt 2 Reg 4, 15.
et 5, 8. item 10, 5.

Verum jam ante tempora ~~Roboami~~ Ieroboami
nomen Bethaven in scriptura usurpatum legitur,
quo vel urbs vel campus seu campus hanc partem
à Bethel designatur. Josue capta Ierichum misit, qui
urbem Hai explorarent, qua ad orientem plagam
Bethel ~~et~~ Iudam Bethaven sive dicitur Jos 17, 2. et
17, 12. filiorum Benjamin Ierimini per solitudinem
Bethaven trahebant. 1 Reg 13, 5. Philisti in Machmas
vico 9 miliaribus à proflyna Ramam usque ad orien-
tem Bethaven castra metati sunt, praelium cum Iuda
instituit, et ibi 14, 23. victi fuerunt philisti, et pugna
pervenit usque ad Bethaven.

200

3mo Hai urbs non procul à Bethel versus orientem
sita Jos 7, 2. inter Lachis usque et Bethel Abraham
à Sichem veniens locavit tabernaculum suum, et
edificavit altare domino invocans nomen eius Gen 12, 6. 8.
Ad hanc urbem expugnandam Josue 30000 Lalec-
thim viros miserat, quos strenue excipientes incesse-
nt fugam verperunt, Deo ita pervergente, ut violatum
Abraham anathema in hierichum prolatum ulci-
ceretur, cum scilicet ex præda ejusdem urbis Josue sibi
spolia eripuit Jos 7, 3. expiatis tandem criminibus urbs
capta, diruta, et incendio consumpta est ab hebraej, om-
nes incolæ succidati, Rex quoque cornu in parvulo
suffensus Jos 8, 19.

201

4mo Betra Remmon, rupes aut urbs supra pra-
ruptum saxum posita, ad quam Benjaminis prælio
hebraei se receperunt, Jud 20, 47. Sita erat non procul
à Gabaa et Hai 15 miliaribus à proflyna ad
orientem.

202

5mo Gulgala locus celeberrimus ad occidentem
Jordanis et ad orientalem plagam urbis Iericho, ubi Is-
raelite post trajectum Sicco pedes amicum castra ma-
tati sunt Jos 4, 19. Successu temporis urbs ibidem con-
stita est rerum gestarum memoria in scripturis sacris
celeberrima. Hic Josue jubente Domino, filii Israel
circumcidit Jos 5, 2. Manna quoque descendit ibi Jos 5, 12. de
Gulgalis ascendit Josue, ut Gabaonibus fœderatos suos
a quingentis Ligitis obsessis liberaret Jos 10, 9. 10.
Judicium etate dolo Gulgalis fuisse memoratur
Jud 5, 19. Hic fuit à populo in Regem electus est
1 Reg 11, 15. Oseam idem Saul immolavit ante

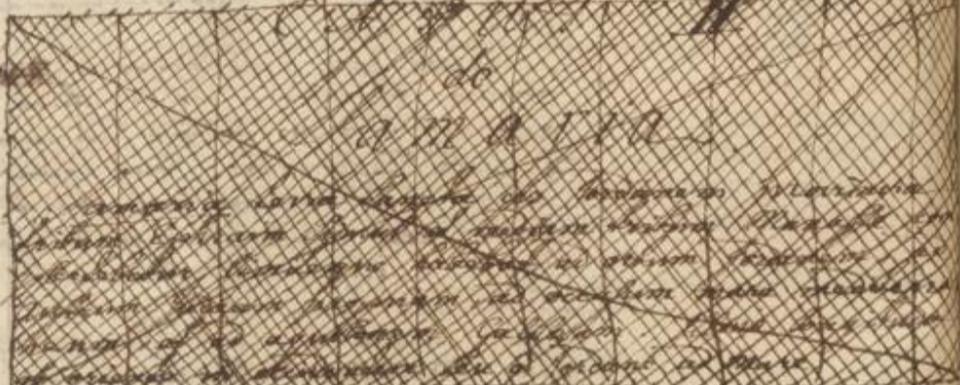
Samuelis adventum victimis Dei indignationem, in se
miserit. 1. reg. 13, 9. p. qui et regem Amaleciorum sententiam in se
prolatam audivit, quod dicitur Amaleciorum regem in
vire permittit, quumque spolia servasset contra Domini
praeceptum. ibid. 15, 2, 3, 12, 18, 23. p.

Et cladem Abalom David regiam repulens transiisse
Jordanem venit in Galgala omni populo Israe comitante. 2. reg.
19, 40. Cum levare vellet Dominus Eliam per turbam in
caelum, idem Jise et Eliseus de Galgala. 4. reg. 2, 1. videtur
quod Eliseus etiam in Galgala domicilium suum habuerit
Ibid. 4, 38.

Vinculum aureum populorum cultum ibi vel a Jeroboam
rege Israelis, vel ab alio quodam ejus successore excivum fuisse
constatim facere videntur. Propterea. 1. reg. 12, 30. et 2. reg.
11, 18. et 19, 4. et 55.

203

¶ Non hic praetermissa est urbs Nobe seu Nob
videtur eadem esse ac anathoth, de qua 1. reg. 13, 18. quam
Eusebius v. anathoth tribus miliaribus ab Hierosolymis rem
vel, quem Hieronymus in Jerem. vel 31. Josephus
vero ant. l. 10. c. 10. 20. Padys ab ea dybulam fuisse memora
quod ferme ad eandem redit distantiam. in colligi videtur
2. reg. 2, 26. Auctor libri 2. Ep. c. 11. v. 32. eas dista

¶ quere videtur, aut enim filios Benjamin occupat
anathoth et Nob. Verum quoniam ea de re 1. reg. 13, 18. non
est adeo vicina fuisse dicitur, ut unus idemque locus
fuerint reputari.

204.

Anathoth 1. reg. 21, 18. filii civitas confugij et filij Aaron
tribuum. 2. reg. 23, 27. Inter insignita foras exercitibus
Davidis receperat Abiathar de anathoth. 2. reg. 2, 26. Salomon
Abiathar sacerdotem filium Achimelech sacerdotis in No
amandavit in urbem suam anathoth, ut inde colligi, anteq
hanc eandem esse ac Nobe, cum in Nobe Abiathar habit
fuisset. 1. reg. 2, 23. Inter Israelitas, qui duce Zerobabel in
captivitate Babylonia reversi sunt in Jerusalem, vni in
anathoth 123 ab 2. Ep. 7, 27. 128. numerantur. Iam 10, 138.
urbs haec pauperentia vocatur. fuit patria proxima prop
to. per. 1. Conversus fuit, qui ei mortem ministravit
et contra eos prophetas, exitum praedixit. c. 11. v. 21. p. 1.
Sedeia Regis profugum, in carcere detentus agrum in
anathoth emisit. 1. reg. 32, 7. 1. reg. 32.

Nobe seu Nob, si non eadem cum anathoth, saltem ei
adeo vicina fuit, ut eam attingere videretur, atque etiam
sacerdotis aut ipsi patria Achimelech sacerdotis, ad quem
David a Saul profugus veniens ab eo gradum Goliath, qui
ibidem aperiatur, et panes propinquos, quos Achimelech
quale ante a sacris mensis habundabat, ad comidandum
accepit, qua de re a David sumas certior factus fuit
ipsum Achimelech et omnes sacerdotes Nobe. 1. reg. 21,
1. et 22, 9. 16. 20. urbs ista populata est. 1. reg. 21, 10.
cap. 10. v. 32. Sennacherib regem Assyriorum in Nobe
cum exercitu venturum praedixit.

Nobe haec conjuncti non est cum alia, ejusdem nomi
ni urbe trans Jordanem, ut in amirata tribu Manasse

nec non in una plaga Septentrionali posita, quae prius
Chanath seu Canath dicta, tunc primum Robe vocari
cepit, cum eandem quidam Israelita, qui pariter Robe
vocabatur, occupavit, atque nomine suo insignivit Num.
32, 42. Sed con usque ad hanc urbem, hinc est Maria
vitas Jud 8, 11. Jair filio legit ascribitur. i par. 2, 23.

C A P U T II

De

S A M A R I A .

205 ~~206~~
Samarina Terra sancta cis Jordanam provincia Tribu
Ephraim simul et mediam Tribum Manassae complectebatur,
limitesque habebat ad orientem Jordanam, ad austrum Judaeam
propriam, ad occidentem mare mediterraneum, et ad occi-
dentem Galileam. Illius longitudo ab oriente in occidentem
seu à Jordane ad Mare mediterraneum erat circiter 63
milliarium Hebraeorum seu Romanorum; Latitudo au-
tem à meridie ad Septentrionem seu à Judaea ad Galileam
33. circiter.

A Regno Israel, quod decem Tribubus, quae montes
Salemora à regno Juda secessionem fecerant, constabat,
disrupta non fuit, atque primum Samarina nomen
adopta est ab urbe Samarina, ab Amri Rege Israel à
fundamentis exstructa atque solius Israelitici regni mo-
dipoli facta. unde Samaritanorum nomina censeri
possunt decem Tribuum Israelitae, qui regnum hoc
vivere sine tenebant; ac consueto sacerdotum assessorum
sibi illi duntaxat Samaritanum vocabantur, qui tri-
bum Ephraim et dimidiam manassae incolunt, et quos
Salmanassar Rex Assyriae occupatis hinc duabus pro-
vincijs earumque omnibus incolis ad longinquas re-
giones in captivitatem abductis, è remissis trans-
euphratae regionibus in illas deduxit. 4 Reg 17, 24.

Ili cum veteri Dei cultum ignorantes falsa sua numi-
na colere pergerent, à bonis subitè inveniuntibus
deverabantur, unde è captivitate missus ad eos Sacerdos
Dei Israel, à quo Hebraeorum religionem edocuerantur,
quam ita amplexi sunt, ut pristinam idolorum reli-
gionem retinentes cultum veri Dei cum veteri su-
perscriptione jungerent. ibid v 28 et seqq.

Quamvis is rerum status permaneret, vicentium
est: post regressum Sardan à captivitate Bala jam
abierit videtur, tunc omni Israelitas etiam latente
stiahi rogantur, ut in edificatione templi se socios
adhiberent, sedati se jam à diebus Aor Haddan regis
Assyriae, qui Salmanassari successerat, veram reli-
gionem professos est. 1 Ed 4, 1, 2. Neque sane
inspiciam, quod culturae cultum idolorum populo illis ex-
probrat, quamquam aliorum criminum per insimulatos,
veluti invidi in eos animi, atque intractatum in illos
fraudum et calumniarum, ut regna edite contra illos
ostenderent. 2 Ed 2, 10, 11. et 4, 2. item 6, 1, 2. Sed
modum ipse sibi templum vere Deo dicatum in mon-
te Garizim exstruxerunt, qua de re disputamus
supra parte I, c. 3. n. Eundem montem et
templum indicavit Samaritana cum Christo misens
Semonem Joa 4, 20.

Samarina frumenti, vini variorumque fructuum,
nec non palmarum feracissima fuit, Samaritanis
regio, ut quod Joseph de bello fr. 12. Inter Judaeam et
Galileam sita est. namque nisi à Judaea discedat,
nam ante montem hunc et camposque agroque co-
nendo molles atque optima, nec non et arboribus